Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 21 januari 2021 *

”Överklagande – Tillgång till EU-institutionernas handlingar – Förordning (EG) nr 1049/2001 – Artikel 10 – Tillgång nekas – Talan vid tribunalen mot ett beslut fattat av Europaparlamentet om att neka tillgång till en handling – En tredje part gjorde en kommenterad version av handlingen tillgänglig efter det att talan väckts – Tribunalen slog fast att anledning saknades att döma i saken på grund av att det inte längre fanns något berättigat intresse av att få saken prövad – Felaktig rättstillämpning”

I mål C-761/18 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 3 december 2018,

Päivi Leino-Sandberg, Helsingfors (Finland), företrädd av O.W. Brouwer och B.A. Verheijen, advocaten, samt av S. Schubert, Rechtsanwalt,

klagande,

med stöd av

Republiken Finland, företrädd av M. Pere, i egenskap av ombud,

Konungariket Sverige, inledningsvis företrätt av A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg och H. Eklinder, därefter av C. Meyer-Seitz, H. Shev och H. Eklinder, samtliga i egenskap av ombud,

intervenienter i målet om överklagande,

i vilket den andra parten är:

Europaparlamentet, företrätt av C. Burgos, I. Anagnostopoulou och L. Vétillard, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos och I. Jarukaitis (referent),

generaladvokat: M. Bobek,

* Rättegångsspråk: engelska.

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 16 juli 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Päivi Leino-Sandberg har yrkat att domstolen ska upphäva det beslut som meddelades av tribunalen den 20 september 2018, Leino-Sandberg/parlamentet (T-421/17, ej publicerat, EU:T:2018:628) (nedan kallat det överklagade beslutet). Genom detta beslut slog tribunalen fast att det inte längre fanns anledning att pröva hennes talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets beslut A(2016) 15112 av den 3 april 2017 (nedan kallat det omtvistade beslutet) om att neka henne tillgång till parlamentets beslut A(2015) 4931 av den 8 juli 2015, som var riktat till Emilio De Capitani.

Bakgrund till tvisten

2 Klaganden, Päivi Leino-Sandberg, är professor i internationell rätt och europarätt vid Östra Finlands universitet. Hon gav inom ramen för två forskningsprojekt avseende öppenhet i trepartsmöten in en ansökan om tillgång till vissa av parlamentets handlingar. I samband med detta begärde hon särskilt att få tillgång till Europaparlamentets beslut A(2015) 4931 av den 8 juli 2015 om avslag på Emilio De Capitanis ansökan om fullständig tillgång till handlingarna LIBE-2013–0091–02 och LIBE-2013–0091–03 (nedan kallat beslut A(2015) 4931 eller den begärda handlingen). Genom beslut A(2015) 4931 nekade parlamentet, i allt väsentligt, Emilio De Capitani tillgång till den fjärde kolumnen i två tabeller som upprättats inom ramen då pågående trepartsmöten.

3 Emilio De Capitani väckte talan om ogiltigförklaring av det beslutet vid tribunalen. Ansökan registrerades vid tribunalens kansli den 18 september 2015 med målnumret T-540/15. Under tiden offentliggjorde Emilio De Capitani nämnda handling (nedan kallad den omtvistade handlingen) genom att publicera den på en blogg.

4 Genom det omtvistade beslutet avslog parlamentet Päivi Leino-Sandbergs ansökan om tillgång till den begärda handlingen. I skälen till beslutet angav parlamentet att handlingen var föremål för en talan som väckts vid tribunalen av den som handlingen riktade sig till och att detta förfarande fortfarande pågick. Ett utlämnande av handlingen skulle därför undergräva skyddet för rättsliga förfaranden enligt artikel 4.2 andra strecksatsen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 2001, s. 43).

5 Genom dom av den 22 mars 2018, De Capitani/parlamentet (T-540/15, EU:T:2018:167), ogiltigförklarade tribunalen beslut A(2015) 4931.

Förfarandet vid tribunalen och det överklagade beslutet

6 Päivi Leino-Sandberg väckte genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 6 juli 2017 talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Republiken Finland och Konungariket Sverige ansökte om att få intervenera i målet till stöd för Päivi Leino-Sandbergs yrkanden.

7 Den 14 november 2017 vidtog tribunalen en åtgärd för processledning enligt artikel 89 i tribunalens rättegångsregler i form av en skriftlig fråga till Päivi Leino-Sandberg. Frågan gällde om hon ansåg sig ha kommit till sin rätt, eftersom hon nu kunde ta del av den omtvistade handlingen på internet. Den 27 mars 2018 ansökte parlamentet, genom särskild handling som gavs in till tribunalens kansli enligt artikel 130.2 i rättegångsreglerna, om att tribunalen skulle fastställa att det saknades anledning att döma i saken.

8 Den 20 april 2018 inkom Päivi Leino-Sandberg till tribunalens kansli med sitt yttrande över ansökan om fastställande av att det saknas anledning att döma i saken och yrkade att tribunalen skulle avslå ansökan.

9 Genom det överklagade beslutet slog tribunalen fast att det inte längre fanns anledning att döma i saken beträffande klagandens talan, eftersom ändamålet med talan hade förfallit till följd av att den omtvistade handlingen hade gjorts tillgänglig på internet. Tribunalen fann att det saknades skäl att tillämpa rättspraxis enligt vilken en sökande fortfarande kan ha ett intresse av att en EU-institutions rättsakt ogiltigförklaras för att förhindra att dess påstådda rättsstridighet upprepas i framtiden. Enligt tribunalen var parlamentets avslag på ansökan om tillgång specifikt för fallet och av tillfällig art.

Parternas yrkanden vid domstolen

10 Klaganden har yrkat att domstolen ska

– upphäva det överklagade beslutet,

– avgöra målet slutligt,

– förplikta parlamentet att ersätta rättegångskostnaderna, och

– besluta att intervenienterna ska bära sina rättegångskostnader.

11 Republiken Finland har yrkat att domstolen ska

– upphäva det överklagade beslutet, och

– återförvisa målet till tribunalen för ny prövning.

12 Konungariket Sverige har yrkat att domstolen ska

– upphäva det överklagade beslutet, och

– avgöra målet slutligt.

13 Parlamentet har yrkat att domstolen ska

– ogilla överklagandet, och

– förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

14 Päivi Leino-Sandberg har till stöd för sitt överklagande åberopat två grunder. Den första grunden avser att det var fel av tribunalen att slå fast att ändamålet med talan hade förfallit och att det inte längre fanns anledning att döma i saken. Den andra grunden avser att det var fel av tribunalen att slå fast att den omständigheten att en tredje part hade publicerat den omtvistade handlingen medförde att hon inte längre hade något berättigat intresse av att få saken prövad.

Den första grunden

Parternas argumentation

15 Päivi Leino-Sandbergs första grund, som är uppdelad i två delar, avser i allt väsentligt att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den slog fast att den omständigheten att den person som den omtvistade handlingen riktade sig till hade publicerat den omtvistade handlingen på internet medförde att ändamålet med hennes talan hade förfallit.

16 Päivi Leino-Sandberg har för det första gjort gällande att tribunalen åsidosatte den princip som följer av domen av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen (C-57/16 P, EU:C:2018:660), enligt vilken saken i ett mål om tillgång till handlingar inte kan anses ha förfallit, om den institution som ursprungligen nekat tillgång till de begärda handlingarna inte återkallar sitt beslut trots att dessa handlingar har offentliggjorts. I det nu aktuella fallet har parlamentet emellertid inte återkallat det omtvistade beslutet.

17 Päivi Leino-Sandberg har för det andra gjort gällande att tribunalen tillämpade ett alltför strängt, och dessutom felaktigt, kriterium, genom att begränsa sig till att undersöka huruvida hon ”helt lagenligt” kunde använda den omtvistade handlingen efter det att Emilio De Capitani hade publicerat denna på sin blogg. Päivi Leino-Sandberg har nämligen påpekat att Emilio De Capitani själv angav att den publicerade versionen av den begärda handlingen var ”en version i vilken han [hade] understrukit avsnitt och lagt in kommentarer” och att hon i egenskap av forskare som är bunden av akademiska normer för kvalitet, objektivitet och etik är skyldig att endast använda uppgifter som erhållits från autentiska källor. Hon har vidare anfört att det inte följer av syftet med förordning nr 1049/2001 att den ska tolkas på så sätt att den omständigheten att en tredje part offentliggör en handling kan ersätta att den aktuella institutionen ger allmänheten tillgång till handlingen enligt förordningen.

18 Den finländska och den svenska regeringen har anslutit sig till vad Päivi Leino-Sandberg har anfört och anser att ändamålet med talan inte har förfallit.

19 Den finländska regeringen har särskilt påpekat att domstolen, såvitt regeringen känner till, aldrig har ansett att den omständigheten att en tredje part har gjort en handling tillgänglig är relevant vid bedömningen av huruvida en sökande fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad i ett mål om tillämpning av förordning nr 1049/2001. Den finländska regeringen har vidare gjort gällande att de situationer som var aktuella i de mål som avgjordes genom beslut av den 11 december 2006, Weber/kommissionen (T-290/05, ej publicerat, EU:T:2006:381), respektive genom dom av den 3 oktober 2012, Jurašinović/rådet (T-63/10, EU:T:2012:516) och dom av den 15 oktober 2013, European Dynamics Belgium m.fl./EMA (T-638/11, ej publicerad, EU:T:2013:530), till vilka tribunalen hänvisade i punkt 27 i det överklagade beslutet, skiljer sig från den situation som är aktuell i förevarande mål.

20 Parlamentet har för sin del gjort gällande att överklagandet inte kan bifallas på den första grunden.

21 Parlamentet har för det första anfört att de omständigheter som är aktuella i förevarande mål och de omständigheter som var aktuella i det mål som avgjordes genom dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen (C-57/16 P, EU:C:2018:660) skiljer sig åt och att domstolens resonemang i nyss nämnda dom inte kan överföras på det nu aktuella målet. Det enda som den domen har gemensamt med det nu aktuella målet är att den berörda institutionen inte har återkallat det omtvistade beslutet.

22 Parlamentet har för det andra gjort gällande att argumentet om kvalitetsnormer för forskning och om att en akademiker inte kan förlita sig på efterforskningar på internet inte åberopades vid tribunalen. Enligt parlamentet utgör detta således en ny grund som utvidgar saken i målet och som följaktligen ska avvisas.

23 Parlamentet har dessutom påpekat att tribunalen inte slog fast – eller ens prövade – huruvida Emilio de Capitanis offentliggörande av den omtvistade handlingen kunde anses ha samma verkan som att parlamentet gav allmänheten tillgång till handlingen, utan den prövade endast huruvida Päivi Leino-Sandberg kunde använda handlingen på ett helt lagenligt sätt för att utföra sitt akademiska arbete.

24 Parlamentet har – beträffande den finländska regeringens påstående att Päivi Leino-Sandberg inte kunde vara helt säker på att offentliggörandet av den omtvistade handlingen var legitimt och att det var legitimt att använda den – gjort gällande att Päivi Leino-Sandberg aldrig betvivlat att Emilio De Capitani, som den begärda handlingen riktade sig till, verkligen var den person som hade offentliggjort den omtvistade handlingen. Parlamentet anser att det inte råder något tvivel på denna punkt.

25 Parlamentet har slutligen påpekat, i motsats till vad den finländska regeringen har hävdat, att det följer av den rättspraxis som det hänvisas till i det överklagade beslutet att tribunalen uppställde ett generellt kriterium när den slog fast att ändamålet med en talan om ogiltigförklaring av ett beslut om nekad tillgång till handlingar förfaller om handlingarna har gjorts tillgängliga av en tredje part, eftersom den som har begärt tillgång till handlingarna nämligen då kan få tillgång till handlingarna och använda dem på ett lika lagenligt sätt som om denne hade erhållit dem till följd av en ansökan som getts in med stöd av förordning nr 1049/2001.

Domstolens bedömning

26 Päivi Leino-Sandberg har som första grund, med stöd av den finländska och den svenska regeringen, i allt väsentligt gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den slog fast att ändamålet med talan hade förfallit. Den första grunden består av två delar och den första delen avser att ändamålet med talan inte hade förfallit, eftersom parlamentet inte hade återkallat det omtvistade beslutet. Den andra delen avser att tribunalen tillämpade ett alltför strängt, och dessutom felaktigt, kriterium, när den inskränkte sig till att undersöka huruvida Päivi Leino-Sandberg lagenligt kunde använda den omtvistade handlingen efter det att en tredje part hade gjort den tillgänglig på internet, i en version med kommentarer och understrykningar, trots att hon i egenskap av universitetsforskare var skyldig att endast använda uppgifter som erhållits från autentiska källor.

27 Domstolen ska inledningsvis pröva den invändning om rättegångshinder som det redogjorts för i punkt 22 ovan och som avser att det som gjorts gällande i den andra delen av den första grunden inte åberopades i målet vid tribunalen. I det avseendet ska det erinras om att det följer av domstolens praxis att om en part tilläts att vid domstolen åberopa en ny grund som denne inte har åberopat vid tribunalen, skulle detta innebära att vederbörande vid domstolen kunde anhängiggöra en mer omfattande tvist än den som tribunalen har prövat. Domstolen är i ett mål om överklagande i princip endast behörig att pröva tribunalens bedömning av de grunder som har åberopats vid tribunalen. Ett argument som inte har åberopats i målet vid tribunalen utgör emellertid inte en ny grund som inte

kan tas upp till prövning i målet om överklagande om argumentet endast utgör en utvidgning av ett argument som tidigare anförts inom ramen för en grund som angetts i ansökan till tribunalen (dom av den 10 april 2014, Areva m.fl./kommissionen, C-247/11 P och C-253/11 P, EU:C:2014:257, punkterna 113 och 114 och där angiven rättspraxis).

28 Vad beträffar det nu aktuella fallet gör domstolen följande bedömning. Det kan konstateras att Päivi Leino-Sandberg, i punkt 3 i sitt yttrande till tribunalen över ansökan om fastställande av att det saknas anledning att döma i saken, i allt väsentligt gjorde gällande att en handling inte kan anses ha ”offentliggjorts” i egentlig mening om den har gjorts tillgänglig på internet av en privatperson, eftersom ett sådant tillgängliggörande inte kan jämföras med att institutionen ger tillgång till eller offentliggör handlingen.

29 Päivi Leino-Sandberg åberopade i målet vid tribunalen visserligen inte uttryckligen att hon i sin egenskap av forskare som är bunden av akademiska normer om kvalitet och objektivitet är skyldig att endast använda uppgifter som erhållits från autentiska källor. Domstolen finner dock ändå, mot bakgrund av det nyss anförda, att den andra delen av den första grunden, som avser att tribunalen tillämpade ett alltför strängt, och dessutom felaktigt, kriterium genom att grunda sig på den omständigheten att Päivi Leino-Sandberg på ett lagenligt sätt kunde använda den omtvistade handlingen efter det att den offentliggjorts av en tredje part, ska anses utgöra en utvidgning av det argument som hon anförde i målet vid tribunalen.

30 Den andra delen av den första grunden kan således tas upp till prövning.

31 Domstolen övergår därefter till att pröva huruvida överklagandet kan vinna bifall på den första grunden. I punkt 27 i det överklagade beslutet erinrade tribunalen om sin praxis enligt vilken ”ändamålet med en talan om ogiltigförklaring av ett beslut om avslag på en ansökan om tillgång till handlingar ska anses ha förfallit om de aktuella handlingarna har gjorts tillgängliga av en tredje part, eftersom sökanden då kan få tillgång till handlingarna och använda sig av dem på ett sätt som är lika lagenligt som om vederbörande hade erhållit dem till följd av en ansökan som getts in enligt förordning nr 1049/2001”. I punkt 28 i det överklagade beslutet anförde tribunalen vidare att denna rättspraxis i än högre grad var tillämplig på det aktuella fallet, ”eftersom den som den [omtvistade] handlingen riktade sig till själv [hade] gjort handlingen tillgänglig i dess helhet och att det därför [stod] klart att [Päivi Leino-Sandberg kunde] använda den på ett helt lagenligt sätt i sitt akademiska arbete”.

32 Domstolen erinrar om att det framgår av dess fasta praxis att en sökandes berättigade intresse av att få saken prövad, vad avser ändamålet med talan, ska föreligga när talan väcks, vid äventyr av att den annars kan komma att avvisas. Saken får inte ha förfallit innan domstolsavgörandet meddelas, och en sökandes berättigade intresse av att få saken prövad måste också bestå fram till denna tidpunkt – vid äventyr av att det beslutas att det saknas anledning att döma i målet – vilket förutsätter att ett bifall till talan kan medföra en fördel för sökanden (dom av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punkt 61, dom av den 23 november 2017, Bionorica och Diapharm/kommissionen, C-596/15 P och C-597/15 P, EU:C:2017:886, punkterna 84 och 85, dom av den 6 september 2018, Bank Mellat/rådet, C-430/16 P, EU:C:2018:668, punkt 50, och dom av den 17 oktober 2019, Alcogroup och Alcodis/kommissionen, C-403/18 P, EU:C:2019:870, punkt 24).

33 Vad beträffar det nu aktuella fallet kan det konstateras att även om den omtvistade handlingen har gjorts tillgänglig av en tredje part, har det omtvistade beslutet inte återkallats formellt av parlamentet, vilket innebär att saken – i motsats till vad tribunalen slog fast, bland annat i punkterna 27 och 28 i det överklagade beslutet – inte har förfallit (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

34 För att kontrollera huruvida tribunalen borde ha prövat talan i sak ska det således prövas, i enlighet med domstolens praxis (se punkt 32 ovan), huruvida Päivi Leino-Sandberg, trots att handlingen gjorts tillgänglig av en tredje part, fortfarande kunde göra gällande ett berättigat intresse av att få saken prövad. Denna prövning går ut på att fastställa huruvida Päivi Leino-Sandberg, i och med att handlingen gjorts tillgänglig av en tredje part, kan anses ha kommit till sin rätt fullt ut med avseende på de syften som hon eftersträvade med sin ansökan om tillgång till den aktuella handlingen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punkt 47).

35 Domstolen påpekar inledningsvis att det berättigade intresset av att få saken prövad, som måste bestå fram till dess att domstolsavgörandet meddelas – vid äventyr av att det annars kan komma att beslutas att det saknas anledning att döma i saken – visserligen utgör ett processuellt villkor som är oberoende av den materiella rätt som är tillämplig på sakfrågan i ett mål. Det berättigade intresset av att få saken prövad kan emellertid inte särskiljas från den materiella rätten, eftersom frågan huruvida ett sådant intresse föreligger ska bedömas med avseende på det materiella yrkande som framställts i ansökan genom vilken talan väckts.

36 I det avseendet ska det erinras om att förordning nr 1049/2001, i enlighet med vad som anges i skäl 1 i förordningen, är ett uttryck för den i artikel 1 andra stycket FEU tillkännagivna avsikten från unionslagstiftarens sida att markera en ny fas i processen för att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken, där besluten ska fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt (dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punkt 73 och där angiven rättspraxis).

37 Detta för unionen grundläggande mål avspeglas vidare i artikel 15.1 FEUF, där det bland annat föreskrivs att unionens institutioner, organ och byråer ska utföra sitt arbete så öppet som möjligt. Denna öppenhetsprincip bekräftas också i artikel 10.3 FEU och i artikel 298.1 FEUF. Denna målsättning finner även stöd i det förhållandet att rätten till tillgång till handlingar säkerställs i artikel 42 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (dom av den 4 september 2018, ClientEarth/kommissionen, C-57/16 P, EU:C:2018:660, punkt 74 och där angiven rättspraxis).

38 Mot denna bakgrund syftar förordning nr 1049/2001, såsom anges i skäl 4 och artikel 1 i förordningen, till att ge allmänheten största möjliga tillgång till institutionernas handlingar (dom av den 1 juli 2008, Sverige och Turco/rådet, C-39/05 P och C-52/05 P, EU:C:2008:374, punkt 33).

39 I artikel 2.1 i förordning nr 1049/2001 föreskrivs för detta ändamål att ”[v]arje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat skall ha rätt till tillgång till institutionernas handlingar, med beaktande av de principer, villkor och gränser som fastställs i denna förordning” och i artikel 2.4 att ”[u]tan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 4 och 9 [i denna förordning] skall handlingar göras tillgängliga antingen efter en skriftlig ansökan eller direkt i elektronisk form eller genom ett register”.

40 I förordning nr 1049/2001 fastställs således dels att var och en i princip har rätt att få tillgång till en institutions handlingar, dels att en institution i princip är skyldig att ge tillgång till sina handlingar.

41 Artikel 4 i förordning nr 1049/2001 innehåller en uttömmande uppräkning av de undantag från rätten till tillgång till institutionernas handlingar med stöd av vilka institutionerna kan vägra att ge tillgång till en handling, i syfte att förhindra att ett utlämnande av handlingen undergräver något av de intressen som skyddas genom artikel 4 i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 november 2013, Jurašinović/rådet, C-576/12 P, EU:C:2013:777, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

42 I artikel 10 i förordningen, som avser villkoren för tillgång till handlingar efter en ansökan, föreskrivs i punkt 1 att ”[s]ökanden skall få [sådan] tillgång … antingen genom att få ta del av [handlingen] på stället eller genom att erhålla en kopia, inklusive en kopia i elektronisk form, om handlingen finns i sådan form, i enlighet med sökandens önskemål”.

43 Vidare anges i artikel 10.2 i förordning nr 1049/2001 att ”institutionen [får] fullgöra sitt åliggande att ge tillgång till handlingen genom att upplysa sökanden om hur denne kan få tillgång till den begärda handlingen”, men endast ”[o]m en handling redan har offentliggjorts av den berörda institutionen och är lätt tillgänglig för sökanden”.

44 Detta innebär att om en institution upplyser den som begärt ut en handling som institutionen redan har lämnat ut om hur vederbörande kan få tillgång till handlingen, ska institutionen anses ha uppfyllt sin skyldighet att ge tillgång till denna handling som om institutionen själv hade lämnat ut handlingen direkt till den som begärt ut den. Att en sådan upplysning har lämnats är nämligen en väsentlig förutsättning för att det ska kunna fastställas att den aktuella handlingen är uttömmande, fullständig och kan användas på ett lagenligt sätt.

45 Däremot kan den berörda institutionen inte anses ha uppfyllt sin skyldighet att ge tillgång till en handling enbart på grund av att handlingen har gjorts tillgänglig av en tredje part och att den som begärt ut handlingen har fått kännedom om den.

46 I motsats till det fall då den berörda institutionen själv har lämnat ut en handling, vilket således gör det möjligt för den som begärt ut handlingen att ta del av den och att använda den på ett lagenligt sätt med förvissning om att handlingen är uttömmande och fullständig, kan en handling som har gjorts tillgänglig av en tredje part inte anses utgöra en officiell handling eller anses ge uttryck för en institutions officiella ståndpunkt, eftersom det då saknas ett entydigt godkännande från institutionen enligt vilken den utlämnade handlingen verkligen härrör från institutionen och ger uttryck för dess officiella ståndpunkt.

47 Om man godtog den ståndpunkt som parlamentet intagit och som tribunalen funnit vara övertygande, skulle en institution befrias från sin skyldighet att bevilja tillgång till den begärda handlingen, trots att inget av de i förordning nr 1049/2001 angivna villkoren för att den ska kunna undgå nämnda skyldighet är uppfyllt.

48 Vad beträffar en situation som den nu aktuella, där Päivi Leino-Sandberg endast har fått tillgång till den version av den omtvistade handlingen som gjorts tillgänglig av en tredje part och där parlamentet fortsätter att neka henne tillgång till den handling hon har begärt ut, finner domstolen således att Päivi Leino-Sandberg inte kan anses ha fått tillgång till denna handling, i den mening som avses i förordning nr 1049/2001. Detta innebär i sin tur att hon fortfarande ska anses ha ett intresse av att få till stånd en ogiltigförklaring av parlamentets beslut att neka henne tillgång till denna handling, vilket grundades enbart på den omständigheten att handlingen gjorts tillgänglig av en tredje part. I en sådan situation har Päivi Leino-Sandberg nämligen även fortsättningsvis ett verkligt intresse av att få tillgång till en bestyrkt version av den begärda handlingen, i den mening som avses i artikel 10.1 och 10.2 i förordning nr 1049/2001, som garanterar att det är parlamentet som har upprättat handlingen och att den ger uttryck för parlamentets officiella ståndpunkt.

49 Domstolen finner därför att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkterna 27 och 28 i det överklagade beslutet likställde den omständigheten att en handling görs tillgänglig av en tredje part med att den berörda institutionen lämnar ut den begärda handlingen, i den mening som avses i förordning nr 1049/2001, och med stöd av detta slog fast, i punkt 37 i beslutet, att det inte längre fanns anledning att pröva Päivi Leino-Sandbergs talan av det skälet att den omständigheten att handlingen gjorts tillgänglig av en tredje part innebar att hon kunde få tillgång till den och använda den på ett lika lagenligt sätt som om hon hade erhållit handlingen efter att ha fått bifall på en ansökan om tillgång enligt förordningen.

50 Av det ovan anförda följer att överklagandet ska bifallas på den första grunden och att det överklagade beslutet ska upphävas, utan att det är nödvändigt att pröva de övriga argument som Päivi Leino-Sandberg anfört inom ramen för denna grund eller den andra grund som hon åberopat till stöd för sitt överklagande.

Talan vid tribunalen

51 Enligt artikel 61 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol kan domstolen, om den upphäver tribunalens avgörande, antingen själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa målet till tribunalen för avgörande.

52 Vad beträffar det nu aktuella fallet kan det konstateras att tribunalen biföll parlamentets ansökan om fastställande av att det saknas anledning att döma i saken utan ha att prövat Päivi Leino-Sandbergs talan i sak. Domstolen finner därför att målet inte är färdigt för avgörande. Målet ska följaktligen återförvisas till tribunalen.

Rättegångskostnader

53 Eftersom målet återförvisas till tribunalen ska frågan om rättegångskostnader anstå.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

1) Tribunalens beslut av den 20 september 2018, Leino-Sandberg/parlamentet (T-421/17, ej publicerat, EU:T:2018:628), upphävs.

2) Målet återförvisas till tribunalen.

3) Frågan om rättegångskostnader anstår.

Underskrifter